

Inbjudan till kompetensutvecklingsutbildningen

SPECIAL: Samhällsplanering med hållbar energi i fokus

1 april, 23 april, 24 april, 8 maj 2014
ÅF-huset, Grafiska vägen 2, Göteborg

Dags att anmäla sig!

Föreningen för Samhällsplanering, Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) och Länsstyrelsen i Västra Götalands län bjuder in Göteborgsregionens kommuner till en utbildning om samhällsplanering med ökat fokus på hållbar energi.

Syfte

Syftet med utbildningen är att öka de kommunala aktörernas kunskap om och kompetens att i högre grad integrera frågor rörande hållbar energianvändning och -tillförsel i den kommunala samhällsplaneringen.

Målgrupper

Utbildningens målgrupp är samhällsplanerare, fysiska planerare, energi-/miljöstrategier och trafikplanerare/-strategier i Göteborgsregionens kommuner, samt tjänstemän från det lokala energibolaget. Vi rekommenderar ett brett deltagande med såväl planerare som trafik- och energiexperter från respektive kommun då målet är att öka samverkan över sektorsgränserna.

Kursansvar

Kursansvariga är Ulf Ranhagen, Carl-Johan Engström och Mats Johan Lundström från Föreningen för Samhällsplanering (FFS) och KTH. De har under många år varit drivande i Uthållig kommun (fysisk planering) samt Den Goda Staden och Den Attraktiva Regionen. Ett planeringsverktyg från FoU-projektet STEP UP kommer att testas. Utbildningen är en del av EU-projektet SPECIAL och det västsvenska projektet STRU-X.

Pedagogik

Pedagogiken bygger på en blandning av föreläsningar, goda exempel och workshops där kursdeltagarna ges möjlighet att testa föreslagna metoder och angreppssätt på egna planeringsprojekt. För att få ut så mycket som möjligt av utbildningen (både personligen och för organisationen) rekommenderar vi att man är flera olika kompetenser från samma kommun som är med, då man lär av varandra och skapar nätverk även för framtida planeringsprojekt. Vi rekommenderar att samhällsplanerare är med alla dagar och övriga yrkesgrupper tre av dagarna.

Utbildningen behandlar planeringsmöjligheter på både strategisk och mer detaljerad nivå, samt har ett tydligt genomförandeperspektiv. Kommunikativ planeringsmetodik kombineras med rationella och strategiska planeringsansatser. Efter utbildningen kommer deltagarna ha en bredare förståelse för utmaningar och möjligheter, mer sakkunskap samt tillgång till en bred metod- och verktygslåda som kan användas i daglig praktik.

SPECIAL Advanced

Efter vårens utbildning kommer det vara möjligt för vissa kommuner att under 2014-2015 medverka i en andra del av SPECIAL (advanced). Här finns möjlighet att fördjupa kunskap och kompetens inom vissa områden samt använda sig av kursens metodik och verktyg i verkliga planeringsfall och där FFS team bidrar med processtöd, coaching m m. Inriktningen i SPECIAL Advanced beror på intresse och lämpliga planeringsprojekt.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

FÖRENINGEN FÖR
SAMHÄLLSPANERING

Tisdag 1 april

Utmaningar, angreppssätt och styrmedel

FÖRMIDDAG: UTMANINGARNA

Kursintroduktion och presentation av SPECIAL
Ulf Ranhagen, FFS

ÅF-huset – att skapa en bra arbetsmiljö och miljövänlig byggnad
Björn Fallström, ÅF

Globala, regionala och lokala energi- och klimatutmaningar
Ulf Ranhagen, FFS
Diana Skoglund, Länsstyrelsen V. Götalands län
Svante Sjöstedt, GR

Workshop 1: Lokala energi- och klimatutmaningar

STEP-UP: energiplanering med stadsutvecklingfokus
Anna Svensson, Göteborgs stad

LUNCH

EFTERMIDDAG: ANGREPSSÄTT OCH STYRMEDEL

Goda exempel på kommunalt strategiskt energi- och klimatarbete kopplat till rumslig utveckling:

- Borås: samordnad arbetsprocess för översiktsplan och energiplan
Susanne Arneborg & My-Linda Lorentsson
- Göteborgsregionens strukturbild
Ylva Löf, GR
- Utbyggnadsplaneringen i Göteborgs stad
Sara Brunnkvist, Stadsbyggnadskontoret

Kommunala angreppssätt, metoder och styrmedel för energi- och klimatsmart rumslig utveckling – erfarenheter från Uthållig kommun
Ulf Ranhagen

Workshop 2: Kommunernas behov av kunskap och verktyg i olika faser i planeringsprocessen. (Kaffe)

Introduktion till hemuppgift:

Onsdag 23 april

Hållbar transport- och bebyggelseplanering

FÖRMIDDAG: ENERGI- OCH KLIMATSMART BEBYGGELSE- OCH TRANSPORTPLANERING

Redovisning av hemuppgift från 1 april

Urbanisering och transportslag, samhällspåverkan med bakåt- och framåtblick
Carl-Johan Engström, FFS

Bebyggelsestrukturens påverkan på transporters energianvändning och klimatpåverkan
Ulf Ranhagen & Mats Johan Lundström, FFS

Goda exempel på planeringsprojekt med fokus på transportmässigt hållbar bebyggelseutveckling:

- Trafikstrategi Göteborg
Sofia Hellberg, Trafikkontoret, Göteborg
- Urbana stationssamhällen i Göteborgsregionen
Amie Ramstedt, GR/Stenungssunds kommun
- Urbana stationssamhällen i Sverige
Ulf Ranhagen, FFS
- Goda exempel från Sverige och Europa
Mats Johan Lundström, FFS

LUNCH

EFTERMIDDAG: PROCESSER OCH VERKTYG FÖR ENERGI- OCH KLIMATSMART BEBYGGELSE- OCH TRANSPORTPLANERING

Kollektivtrafikplanering – dilemma och möjligheter
Carl-Johan Engström, FFS

Scenarioplanering: alternativa framtidsbilder, rumsliga strukturer och strategier för att nå transportsektorns energi- och klimatmål
Ulf Ranhagen, FFS

Utvärdering och konsekvensbedömning av scenarier
Ulf Ranhagen, FFS

Workshop 3: Alternativa scenarier för egna planprojekt

Introduktion till hemuppgift till 8 maj

Torsdag 24 april

Hållbar energi- och bebyggelseplanering

FÖRMIDDAG: ENERGI- OCH KLIMATSMART BEBYGGELSE

Den attraktiva regionen – om ortstruktur, lokalisering och utmaningar för mindre kommuner
Carl-Johan Engström, FFS

Visualisering av stadens energi- och kretsloppssystem
Ulf Ranhagen, FFS

Bebyggelsens potential och betydelse för små- och storskalig el-/värmeproduktion
Mats Johan Lundström, FFS

Goda exempel: planeringsprojekt med fokus på energimässigt hållbar bebyggelseutveckling:

- Alingsås: Brogården, Stadsskogen och Noltorp
Kjell Hult, Alingsås kommun och Ing-Marie Odegren, Alingsåshem
- Detaljplanering med energifokus, exemplet Lindholmshamnen, Göteborg
Ronnie Hollsten, KanEnergi Sweden
- Kungälv: Kongahälla
Jenny Lindqvist, Kungälv kommun

Workshop 4: Energieffektivitet och minskad klimatpåverkan på produktionsförberedande nivå

LUNCH

EFTERMIDDAG: PROCESSER OCH VERKTYG FÖR ENERGI- OCH KLIMATSMART BEBYGGELSE PLANERING

Scenarioplanering: alternativa framtidsbilder, rumsliga strukturer och strategier för att nå bebyggelsesektorns energi- och klimatmål
Ulf Ranhagen, FFS

Utvärdering och konsekvensbedömning av scenarier
Ulf Ranhagen, FFS

Workshop 5: Alternativa scenarier för egna planprojekt

Introduktion till hemuppgift 8 maj

Torsdag 8 maj

Från tanke till handling

FÖRMIDDAG: ARBETSPROCESSER OCH VERKTYG

Presentation av hemläxor: utvärdering av scenarier från 23 och 24 april

Processens betydelse för ett lyckat resultat – erfarenheter från Den Goda Staden
Carl-Johan Engström, FFS

Tvärsektoriella arbetsprocesser och kombination av planeringsverktyg – erfarenheter från Uthållig kommun fysisk planering
Ulf Ranhagen och Mats Johan Lundström, FFS

Goda exempel på processer för visions-, strategi- och utvärderingsarbete:

- Lerums visionsarbete
Johanna Wahlqvist, Lerums kommun
- Älvstaden – från vision till verklighet
Bo Aronsson, Älvstranden Utveckling
- Göteborgs klimatstrategiska program
Peter Krahl, Miljöförvaltningen, Göteborg

LUNCH

EFTERMIDDAG: ATT OMSÄTTA VISIONER OCH STRATEGIER I PRAKTIKEN

PBL+: Interna och externa samverkansprocesser
Ulf Ranhagen och Mats Johan Lundström, FFS

Vilka, när och vad? Forum-Arena-Court-modellen
Carl-Johan Engström, FFS

Workshop 6: Upplägg av planeringsprocess för att nå visioner och mål, möjlighetsfönster och intressentanalys.

Summering och reflektioner.

SPECIAL Advanced 2014–2015: presentation och diskussion om fördjupning

Vi rekommenderar att samhällsplanerare är med alla fyra dagar, medan trafik- och energiexperter är med tre dagar (23 eller 24 april utgår).

Anmäl er idag!

Anmäl er senast den 28 februari till mats.lundstrom@abe.kth.se. Vi har 40 platser, först till kvarn gäller.

Vänligen uppge följande på anmälan:

Namn, titel/tjänst och e-postadress för alla kursdeltagare samt vilka datum de vill vara med. Namn, telefonnummer och e-postadress för kontaktperson. Vi bekräftar er anmälan per e-post.

Utbildningen är kostnadsfri. Om du får förhinder går det bra att skicka en kollega istället. Vid avanmälan senare än en vecka innan kurstillfället tar vi ut en avgift á 250 kr för att täcka kostnader för fika och måltider m m.

Vi rekommenderar att samhällsplanerare är med alla fyra dagar, medan trafik- och energiexperter är med tre dagar (23 eller 24 april utgår, beroende på expertområde).

Vi kommer att vara i ÅF-huset, Grafiska vägen 2, Göteborg (nära spårvagnshållplats). Detaljerat program skickas ut innan kursstart.

Frågor besvaras av FFS projektledare för SPECIAL, Mats Johan Lundström: mats.lundstrom@abe.kth.se, 0733-423636.

ARRANGÖRER

FÖRENINGEN FÖR
SAMHÄLLSPANERING

Göteborgsregionens
kommunalförbund

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

SAMARBETSPARTNERS

MED EKONOMISKT STÖD FRÅN

Energimyndigheten

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union